

AKOB

AKDENİZ OPERA ve BALE KULÜBÜ KÜLTÜR - SANAT DERGİSİ 36-37
Mediterranean Opera and Ballet Club Culture and Art Magazine

2. Akdeniz Öğrenci
Oda Müziği Yarışması

Türkiye'den
Frida Kahlo
Portreleri

Şiirsel Bir Öykü
Stradivaryus

Prusya Kralı III. Friedrich Wilhelm'den
Beethoven'a Bir
Armağan

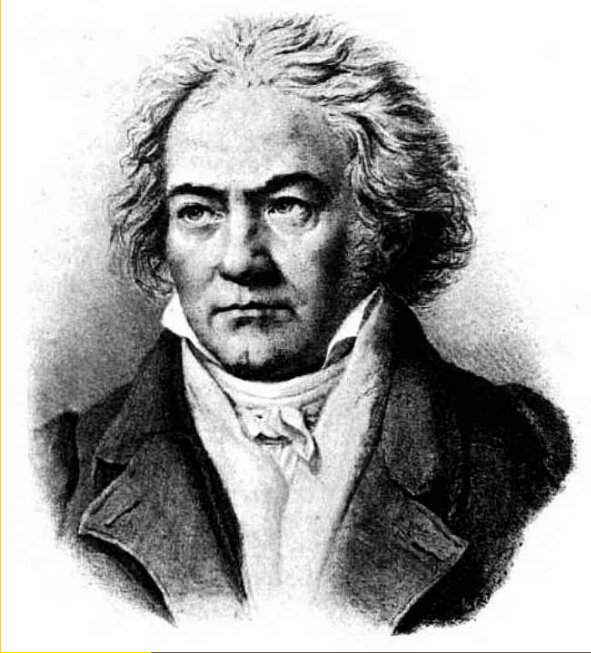
Giuseppe Verdi ve
William Shakespeare

ŞEF
**İBRAHİM
YAZICI**
İLE BİR SÖYLEŞİ

Kapak Konusu

Prusya Kralı III. Friedrich Wilhelm'den Beethoven'a Bir Armağan

Ömer Eğecioğlu
Santa Barbara, CA, ABD
omer@cs.ucsb.edu

Ludwig van Beethoven [1770-1827].

Bonn doğumlu olan Beethoven, 1792 yılında Viyana'ya göç etmiş, 57 senelik yaşamının son 35 yılını bu şehirde geçirmişti. Üstadın son ve en muhteşem eserlerinden olan ünlü 9. (Koral) Senfonisi 1822-1824 yılları arasında burada bestelenmiş, 1824'ün Şubat ayında tamamlanan eserin prömiyeri 7 Mayıs 1824'te Viyana'da yapılmıştı.

Beethoven'ın 9. Senfoniye ithaf etmeyi düşündüğü kişiler arasında arkadaşı Ferdinand Ries, Avusturya Kralı XVIII. Louis, Fransa Kralı X. Charles, Rus Çarı I. Alexander ve senfoniye besteciye ismarlamış olan Londra Filârmonik Topluluğu vardı. Ama sonunda ithaf için Prusya Kralı III. Friedrich Wilhelm'de karar kıldı. Bazı tarihçilere göre III. Friedrich Wilhelm'in o kadar silik bir kişiliği vardı ki 19. yüzyıl tarihçileri arasında biyografisini bile yazmaya zahmet eden olmamıştı. Ama Beethoven ve çevresi tarafından sanatçıları himaye ettiği için takdir edilirdi.

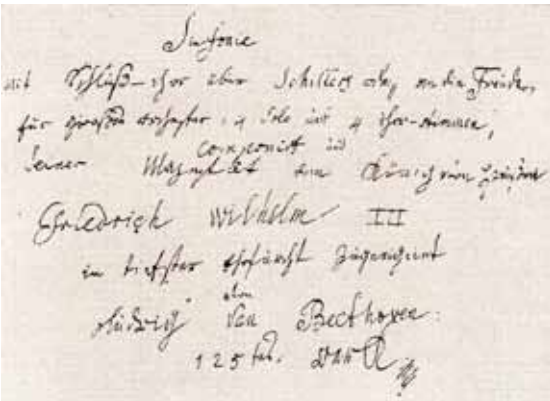
Beethoven prosedür icabı ilk önce Prusya'nın Viyana Büyükelçisi Prens Hatzfield'den ithaf için izin aldı. Kralın kütüphanecisi Dr. Spicker de o sıralar Viyana'daydı. Beethoven'ın sekreteri Holz notanın kopyasının Berlin'e iletilmesi konusunda Spicker ile görüştü, bu konuda hazırlıklar yapıldı. Spicker notanın hazırlanması üzerine yaptığı tavsiyelerde ithaf sayfasının Beethoven'ın elyazısı ile olmasının faydalı olacağını ve ayrıca fazla süslemeye kaçılmamasının tercih edileceğini vurguladı. Böylece bestecinin kişisel ilgisi Kralın daha da fazla hoşuna gidecek ve zat-ı şahaneleri notayı kendi şahsi kitaplığında muhafaza edecekti.

Spicker'le Kral tarafından Beethoven'a verilebilecek olası bir nişan üzerine de konuşuldu. Spicker Kralın Beethoven hayranı olduğunu biliyordu. Besteciye zaten uzun zamandır takdir ettiği için görkemli bir nişan ile onurlandırması hiç sorun olmayacaktı.

1797-1840 yılları arası Prusya Kralı olan III. Friedrich Wilhelm [1770-1840]. Beethoven 9. Senfonisini bu krala ithaf etmişti. Friedrich Wilhelm de besteciye yazarak teşekkür etmiş, ithafın karşılığında da bir pirlanta yüzük gönderdiğini söylemişti.

9. Senfoni'nin notası Steiner adlı şirket tarafından hazırlanıp özenle ciltlendi, ithaf sayfasını da istediği gibi Beethoven kendisi kaleme aldı. Krala özel bir ithaf notu yazdı ve altını imzaladı.

Beethoven'ın 9. Senfoniyi Prusya Kralı III. Friedrich Wilhelm'e ithaf ettiği elyazısı sayfa.

Beethoven, 1826'nın Mart ayında senfoniyi yayınlamak olan Schott şirketine de bir mektup yazarak baskıyı geciktirmelerini istedi. Krala ithaf edilen kopyanın majestelerinin eline eser piyasaya sürülmeden önce geçmesi elbette ki çok önemliydi. Beethoven alacağı nişanı garantilemek için herşeyin pürüzsüz olmasını istiyordu. Kral için basılan bir kopya 1826'nın Eylül ayında hazır. İlk fırsatta kendisine gönderildi.

Bestecinin Dr. Spicker ile 1826'nın Ekim ayında Berlin'e ulaşan notaya eşlik eden mektubu şöyleydi:

Majesteleri lütfedip bana ekteki yeni çabışmayı kendilerine ithaf etmeme izin verdikleri için çok mutluyum.

Bir Bonn kentlisi olarak kendimi majestelerinin kulları arasında sayıyor ve majesteleri sadece halkının lideri değil, sanat ve ilmin de koruyucusu olarak tanıdığı için bana bu izni vermesinden dolayı kendimi daha da talihli addediyorum.

Majestelerinin üstün mezijetlerine duyduğum derin saygının küçük bir ifadesi olarak bu eseri kabul etmek nezaketini göstermeleri benim için büyük mutluluk olacaktır.

*En itaatkar kulu,
Ludwig van Beethoven*

Beethoven, sekreteri Holz, ve onlarla beraber bestecinin arkadaşı, katibi ve biyografi yazarı olan Schindler, Kraldan gelecek nişanı beklemeye başladılar. Holz zaten Dr. Spicker'le konuşmasını Beethoven'a anlatırken nişanın çantada keklik olduğunu, kısa bir zaman içinde bestecinin eline geçeceğini söylemişti. Ama nişan konusunu en doğru tahlil eden ise bestecinin yeğeni Karl oldu: "Bir

nişanın seni olduğundan daha büyük yapmayacağına inanıyorum” diyordu Karl.

Notayı alan Kraldan iki ay sonra besteciye gelen cevap şöyleydi:

Berlin, 25 Kasım 1826
Besteci Ludwig van Beethoven'a,

Değeri çok iyi bilinen yapıtlarınızın ışığında, bana ithaf ettiğiniz yeni eseri almakta memnunluk duyduğum. Henderdiğiniz için teşekkür ederim. Size bu takdirin işareti olarak pırlanta bir yüzük gönderiyorum.

Friedrich Wilhelm

PIRLANTA YÜZÜK MÜ?

Neyle ki besteciye nişan verilmeyeceği haberinin şokunu, bunun yerine çok değerli bir yüzüğün geleceği haberi biraz olsun hafifletmişti. Beethoven ve çevresi sabırsızlıkla yüzüğün (Brillant-Ring) Viyana'ya ulaşip ellerine geçeceği günü beklemeye başladılar.

Kralın mektubunu takiben hediye yüzük de bir ay kadar sonra, yani 1826 yılının Aralık ayında Prusya'nın Viyana Büyükelçiliğine ulaştı. Beethoven elçiliğe şahsen gitmek istemiyordu. Büyükelçi Hatzfeld'e yazdığı mektupta yüzüğün kurye ile evine gönderilmesini isteyerek şöyle dedi: “Bana Majesteleri Prusya Kralının armağan ettiği yüzüğü göndermenizi rica edeceğim. Sanatsever Majestelerinin bana lütfettiği ve benim için büyük değer taşıyan bu yüzüğü rahatsızlığım nedeniyle şahsen gelip alamıyorum.”

Beethoven, Holz ve Schindler, Prusya Büyükelçiliğinden gelen paketten çıkacak değerli pırlanta yüzüğü heyecanla bekliyorlardı. Paket geldi, besteciye teslim edildi. Ama açılan kutudan çıkan armağan pırlantalı yüzük değil de kırmızımsı taşlı, muhtemelen

yakutlu ucuz bir yüzüktü. Bunun yarattığı ilk şaşkınlık az sürede öfkeye dönüştü. Küplere binen Beethoven yüzüğü derhal büyükelçiliğe geri göndermek istedi. Zar zor yatıştırdılar. Daha sonra paraya ihtiyacı olduğunu düşünerek satmaya karar verdi, Holz'u kuyumculara gönderip yüzüğün değerini araştırttı. Holz'un değer biçtiği yüzüğün piyasa fiyatı 300 Viyana florini kağıt paraydı. Bunun eşdeğeri zamanın İngiliz parası ile £12, günümüzdeki (2016) Türk Lirası karşılığı ise tahminen 2,000 TL kadar oluyor.

Yüzüğün bu kadar değersiz olduğunu öğrenip tekrar küplere binen Beethoven'ı yatıştırmak için Holz epeyce uğraşmak zorunda kaldı. Beethoven'ı yüzüğü satmaktan vazgeçirtmek üzere teskin edici sözler söyledi: “Üstad, bu yüzüğü satmasanız? Size bir Kralın armağanıdır” dedi. Buna daha da kızıp kükreyerek cevap veren Beethoven'ın karşılığı ise “Unutuyorsun ki ben de bir Kralım!” oldu.

Neticede yüzük Viyana'da bir kuyumcuya 300 florine satıldı.

ORJİNAL PIRLANTA YÜZÜĞE NE OLDU?

Herhalde koca Prusya Kralı pırlanta deyip yakut göndererek böyle bir sahtekarlığa tenezzül etmemiştir. Kim bilir, belki de etmiştir!

Bir ihtimal Prusyalı diplomatik görevliler yüzüğü alıp yerine daha ucuz bir yüzük koydular, aradaki farkı da ceplerine attılar. Belki de bu takas Viyana'nın gümrükçüleri tarafından yapıldı.

Sahtekarlığı yapanın Kral mı, saray görevlileri mi yoksa diplomatik görevliler mi olduğu noktası herhalde hiç bir zaman açıklığa kavuşmayacak. Ama önemli olan tabii ki besteciye bu büyük eserine karşılık gönderilen yüzüğün değeri değil.

1824'te insanlığa verilen en büyük armağan, Beethoven'ın hepimize hediye ettiği, bir değil bin pırlanta yüzüğe değer, ölümsüz 9. Senfonisi oluyor.